Трибуна вільного українського слова на вільній американській землі

СВОБОДА — SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: 'Svoboda', 81-83 Grand St., Jersey City 3, N. J.
Тел.: HEnderson 4-0237
УНС.: HEnderson 5-8740

РІК LXII. Ч. 14. TWO SECTIONS (SECTION 1) ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 22-го СІЧНЯ (JANUARY) 1955. ДЕСЯТЬ ЦЕНТІВ — TEN CENTS No. 14. VOL. LXII.

ПРЕЗИДЕНТ ПЕРЕДБАЧАЄ ДОВГОТРИВАЛИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ РІСТ

ЗБІЛЬШИТЬСЯ ЧИСЛО ЗАТРУДНЕНИХ; ЗМЕНШЕННЯ ПОДАТКІВ МОЖЛИВЕ В 1956 РОЦІ

Вашингтон. — Президент Айзенгавер предложив річний економічний звіт Конгресові, в якому передбачає, що 1955 році збільшиться число затруднених і зросте продукція. Президент сказав, що й надалі буде продовжуватися господарське поліпшення, яке спричинить редукція податків, можлива аж в 1956 році. Одночасно президент пригадав ще раз, що цього року не можливо зменшити податки з огляду на великі видатки на оборону країни. Айзенгавер передбачає, що перед ЗДА стоїть „славне господарське майбутнє", в якому впродовж найближчих десятьох років національна продукція збільшиться з теперішніх 360 більйонів долярів до 500 більйонів. Але президент остерігав, що біржова спекуляція або непорозуміння між працедавцями й робітниками могли б стримати економічний розвиток країни. Айзенгавер заповів, що Сенатська Банкова Комісія досліджуватиме рекордову звишку на нюйоркській біржі. Уряд будує свій оптимістичний погляд на господарку країни на таких основах: існують добрі вигляди на зріст будівельного промислу та експорту; передбачається зріст видатків консументів, стейтових урядів та місцевих управ; є оправдані надії на збільшення інвестицій на будову фабрик; до господарського розвитку спричиниться і постійне зменшування видатків федерального уряду. Айзенгавер заявив, що 1954 рік був роком „лагідної і короткотривалої знижки" і твердив, що той рік перейде до історії як „один із найкращих років в господарці ЗДА". Уряд плянує господарку на довшу мету і не хоче вдоволятися штучним і наглим поліпшенням, після якого, звичайно, наступає знижка в продукції. До поліпшення народної господарки вже в цьому році причинятимуться такі фактори: здійснювання 100 більйонової програми будови шляхів; підвищення мінімальної заробітної платні з 75 центів до 90 центів, бо вища підвишка в цьому році, на думку президента, не можлива; збільшення будови шкільних будинків. Президент закликає будувати по 35,000 нових шкільних будинків впродовж найближчих десятьох років. „Наша економіка сильна, казав президент, на неї складаються п'ять мільйонів фармових господарств і чотири мільйони промислових підприємств. Вона побудована на приватній ініціятиві, використовує нові методи і ідеї та постійно творить нові роди продукції". На зріст економіки впливають такі фактори: великий зріст населення, постійне зростання рівня виховання, поліпшення в продукції, збільшення прибутків населення, творення нових підприємств і поліпшування старих та технологічний поступ. Роля федерального уряду зводиться до того, щоб творити прихильну атмосферу для продукції, виступати проти монополістичних тенденцій та залишити в спокою приватну ініціятиву, на якій побудована вся американська господарка. Президент Айзенгавер домагався збільшення допомоги для безробітних, яка тепер виносить коло 34 відсотки пересічної тижневої платні, до принаймні 50-ох відсотків цієї платні, і цю допомогу повинні робітники діставати впродовж 26 тижнів.

Айзенгавер проти збільшення торгівлі з комуністами

Вашингтон. — На пресовій конференції президент Айзенгавер сказав, що він зовсім не підтримує думки секретаря оборони Чарлза Е. Вилсона, який заявив, що треба збільшити торгівлю нестратегічними матеріялами з державами, які є під комуністичною контролею. Президент вважає, що заява секретаря оборони є висловом переконань самого Вилсона, а не уряду, і тому не матиме впливу на урядову політику в цій справі. Айзенгавер твердить, що торгувати можна тільки тоді, коли торгівля приносить користь обом сторонам. Але при торгівлі з комуністичними державами немає такої можливости, і тому зовсім немає потреби поширювати з ними торгівлі.

Гомфрі проти президентового пляну контролі льояльности урядовців

Вашингтон. — Демократичний сенатор Гюберт Г. Гомфрі не погоджується з пляном президента про контролю льояльности федеральних урядовців. Айзенгавер заявив, що він зорганізує окрему комісію при департаменті справедливости, яка буде узгіднювати поступування в справі перевірки льояльности федеральних урядників, які працюють в різних департаментах і агенціях. Гомфрі каже, що його плян ліпший — покликати до життя незалежну двопартійну комісію, яка розглядала б справи льояльности окремих федеральних урядовців. Республіканський сенатор Френк Карлсон заявив, що він проти двопартійної комісії, яка мала б бути апеляційною інстанцією в справах льояльности урядовців, бо краще це зможе зробити комісія, створена при департаменті справедливости.

МОЛИТВИ ЗА УКРАЇНУ В КОНГРЕСІ З'ЄДИНЕНИХ ДЕРЖАВ

З нагоди роковин української державної самостійности і соборности високі представники Української Православної і Католицької Церков уперше в історії молитвою за Україну попередили сесії обидвох палат Конгресу ЗДА: Митрополит Української Православної Церкви, Високопреосвященний Іоанн Теодорович, у Палаті Репрезентантів, а Протоігумен ЧСВВ (ОО. Василіян) Всч. О. Микола Когут у Сенаті

Вашингтон. — Молитва за Україну, український нарід та його волю-долю, пролунала вперше в історії в столичному Капітолю, як високі представники Української Православної та Католицької Церков провели її на початку засідань Палати Репрезентантів останнього четверга, 20-го січня, і Сенату цієї п'ятниці 21-го січня. Молитву в Палаті Репрезентантів провів Митрополит Української Православної Церкви з ЗДА, Високопреосвященніший Іоанн Теодорович, а молитву при відкритті сесії Сенату провів, з благословення Високопреосвященного Архиєпископа — Кир Константина Богачевського, Екзарха Українців Католиків у ЗДА, Протоігумен Чину Святого Василія Великого, Всечесніший о. Микола Когут. Виступи високих представників обидвох українських Церков у Палаті Репрезентантів і в Сенаті відбулися в порозумінні і за згодою керівників Конгресу та виразно з нагоди 37-их роковин проголошення української державної незалежности і 36-тих роковин проголошення з'єднання всіх українських етнографічних територій в одну Самостійну, Соборну Українську Державу.

Виступ Митрополита Іоанна в Палаті Репрезентантів

Митрополит Української Православної Церкви в ЗДА, Високопреосвященніший Іоанн Теодорович, провів у четвер, 20-го січня, в Палаті Репрезентантів таку Молитву за День Української Незалежности:

Во ім'я Отця і Сина і Святого Духа! Помолімся!

Всемогучий Боже, ти єси Отцем всіх народів, джерелом могучого потоку життя, в якім першим струмочком є людськість. Ти створив наш Народ могучим і дав Йому силу стати світочом між народами. Укріпи нас, Отче, в свідомості нашій, що ми є надією для многих, які попали в обійми гніту. Такими є поневолені народи, закріпощені нині за Залізною Заслоною.

Будь Милосердний, Боже, до цих жертв масового вбивства, до виселених, до тих, що терплять в невільничих таборах праці, до тих, що конають в голоді і холоді. Будь милосердний до священнослужителів Твоїх, мучених і катованих ради імени Твого. Подай, о, Боже, народам, що терплять у пеклі тиранії, благословенство свободи й незалежного спокійного життя.

Дай нашому великому народові силу й відвагу захоронити розважно світло свободи й справедливости. Наділи нас мудрістю, щоби допомогли ми братам нашим в Україні та всім поневоленим народам, що змагають до свободи й незалежности.

Нехай прийде той день, о, Боже, коли народи будуть жити у братерській згоді, — звільнені від Залізної Заслони, тиранії і кріпацтва. — Нехай через милосердя Твоє усі люди на землі знайдуть спокій у своїх рідних оселях, в свободі й незалежності, під твоєю владою, щоб жити по заповітам Твоїм і по Твоїй святій волі!

Нехай прийде Царство Твоє! Амінь!

Виступ о. Протоігумена М. Когута в Сенаті

Протоігумен ЧССВ, Всечесніший о. Микола Когут, перед сесією Сенату З'єдинених Держав у п'ятницю, 21-го січня, провів у Сенаті таку Молитву на День Української Незалежности:

В ім'я Отця і Сина і Святого Духа. Амінь!

Дякуємо Тобі, о Боже, за Америку, прибіжище для Твоїх поневолених людей.

Пошли, о Боже, членам цього достойного тіла, членам Конгресу та всім нашим провідникам мудрість і чесноту в їхніх змаганнях, щоб ця велика Нація могла і далі бути заохотою для решти світу та щоб всі нації пізнали, що воля, мир і справедливість є Твоєю волею.

Пошли, о Боже, нашим бездольним братам за залізною заслоною мужність встоятись перед тиранією комунізму. З ними Тебе покірно благаєм:

Боже Великий, Творче Всесильний:

На нашу землю рідну поглянь.

Ми були вірні Твому завіту,
Вислухай нині наших благань.

Наші брати у кайданах, наші краї у руїнах,
Навіть молитись ворог не дасть.

Боже Великий, дай Україні та іншим поневоленим націям
Силу і славу, волю і власть.

Просимо Божого провидіння в змаганні до тієї мети, щоб колись вільна і незалежна Україна та інші тепер поневолені тиранами нації могли знову зайняти свої законні місця в сім'ї вільних народів.

В ім'я Отця і Сина і Святого Духа. Амінь!

Президент про свою дворічну працю

Вашингтон. — З нагоди дворіччя урядування, президент Айзенгавер говорив на пресовій конференції про успіхи своєї праці в Білому Домі. Айзенгавер з вдоволенням згадав про свої осяги на протязі двох минулих років і заповів піднесення економічного рівня в цьому році. Світова ситуація, на думку президента, „більше стабільна", ніж два роки тому, але „зовсім не можна дивитися на неї крізь рожеві окуляри". Фінансова ситуація в ЗДА стабілізується, і це скріплює довір'я і надію нашого народу на краще майбутнє. Президент згадав, що все ще існують деякі трудноші в окремих промислах і в деяких районах, а проте загальний вигляд на майбутнє добрий. Айзенгавер казав, що найкраще можна оцінити два роки його президентури, порівнявши теперішнє положення із тим, яке було два роки тому. Війну в Кореї закінчено, в Ірані спаралізовано комуністичні впливи; дійшло до замирення в Єгипті з Англією; здійснено порозуміння в справі об'єднання Західньої Европи; дійшло до порозуміння в конфлікті за Трієст; народи на Середньому Сході переконалися в тому, що ми є приятелями всіх вільних держав. В домашній політиці президент згадував про нову фармерську програму, яка зможе врегулювати сільськогосподарську продукцію. Минулого року зменшено деякі роди податків, як цього ще ніколи не було в історії цієї країни, щоб в одному році ухвалено такі великі полегші для всіх податковців. Голова Крайового Республіканського Комітету Лінард В. Голл заявив, що республіканський уряд має впродовж двох років такі осяги, якими не може похвалитися ні один уряд в американській історії. Голл назвав президента Айзенгавера „блискучим провідником" американського народу.

ПРОГОЛОШЕНО УКРАЇНСЬКИЙ ДЕНЬ У НЮАРКУ, Н. ДЖ.

Нюарк, Н. Дж. — (в. б.) Українська громада міста Нюарку наполегливо підготовляється до величавого маніфестаційного відзначення 37-річчя проголошення самостійної, вільної, від нікого незалежної, суверенної Української Держави та 36-річчя злуки усіх українських земель в одноцільну республіку. Пороблено усі заходи, щоб також і управа міста Нюарку урочисто відзначила роковий празник української державности. Посадник міста, достойний Лев Карлін, погодився проголосити з цього приводу „Український День" і вивісити перед будинком управи міста український національний прапор. Урочиста церемонія підписання проклямації „Українського Дня" відбулася в день свята Богоявлення Господнього, 19-го січня 1955, у будинку управи міста в приявності представників української громади. В делегації брали участь: д-р Юліян Б. Бемко, Володимир Боровик, Петро Грентус, Теодор Маселко, Мирослав Мельничук, Мирон Леськів, Михайло Литвин, Володимир Пришляк, адвокат Іван Романишин і Панько Соколовський. Після підписання проклямації, пластуни Таня Панькевич та Орест Леськів вручили посадникові міста український національний прапор, який повіватиме кожного року в День Української Державности на щоглі перед будинком міської управи поруч американського зоряного прапора. Фундатором українського прапора була „Чорноморська Січ" в Нюарку, організація, відома з своїх щедрих патріотичних дотацій на народні цілі. Національний прапор вручено на декоративній подушці, прикрашеній в багаті національні вишивки, яку закупив Діловий Комітет, створений з представників Українського Центрального Комітету та Українського Громадського Комітету Співпраці Організацій міста Нюарку. Згаданий Діловий Комітет в особах: Михайло Андріюк, д-р Володимир Бемко, Володимир Боровик і сот. Юрій Кононів, займається також підготовою Свята Самостійности і Соборности, яке відбудеться в неділю, 23 січня ц. р. о год. 6-ій вечором в „Укр. Централі".

Комуністи знову бомбардували Тачен

Гон Конг. — Після захоплення маленького острівця Ікіянг в архіпелагу островів Тачену, комуно-китайське летунство перевело найбільший з усіх дотеперішних рейдів на острів Тачен. Коло 200 комуністичних літаків різних типів скинули кількасот бомб на цей острів, де в скелястих бункрах перебуває 10,000 вояків. За твердженням національ-китайської преси, комуністичні літаки прилетіли з військових летовищ у Шангаї, Ганчов і Нінгпо. Протилетунська артилерія буцімто збила один бомбардувальник. Національ-китайське летунство у ближче неозначеній кількості літаків бомбардувало комуністичні позиції на Ікіянгу і скупчення кораблів уздовж південно-східнього берега Китаю. Всі літаки вернулись на свої бази. Національ-китайські джерела говорять про те, що 2,000 нерегулярного війська на Ікіянгу хоробро боролися проти комуністичних агресорів, спричинивши серед них втрату коло 1,000 вояків. Всі ці партизани згинули, або дісталися в комуно-китайський полон. На самому Тачені живе 15,000 цивільного населення.

Воєнний стан в Ґватемалі після здушення повстання

Ґватемаля. — Кабінет міністрів проголосив воєнний стан в цілій країні та завів пресову цензуру після того, як здушено повстанння, яке започаткував був полковник Франціско Косенза, який був амбасадором до Італії за прокомуністичного уряду президента Арґенза Ґузмана. Полковник Косенза заатакував був летовище коло столиці плянуючи скинути теперішній уряд полковника Кастілля Армоса. Але уряд від довшого часу знав, що приготовляється це повстання, і легко переміг повстанців, змобілізувавши військові сили. Тепер в країні панує спокій, як про це повідомив президент Армас, хоч він і не повідомив, що сталося з провідником бунтівників — полковником Козензою. В боях згинули коло десять осіб, а коло сто осіб заарештовано. Президент Армас заявив, що це повстання організовано в порозумінні з прихильниками бувшого прокомуністичного президента Арґенза Рузмана, який живе на вигнанні в Мехіко. Змовники порозумівалися з втікачами в Мехіко при допомозі кур'єрів.

Совєти відступають від деяких своїх проєктів

Берлін. — Східньо-німецький комуністичний міністер Альберт Норден пояснював на пресовій конференції останню совєтську пропозицію щодо об'єднання Німеччини під умовою, що вона буде „зневтралізована", себто зречеться участи в Західньо-Европейській Унії й відбудови своєї армії. Совєтський уряд, заявив Альберт Норден, відмовляється від свого попереднього бажання створити перед переведенням загальних виборів на терені цілої Німеччини коаліційний уряд, себто з участю комуністів, на що ніяк не хотіли погодитися західні альянти та західні німці. Таку вимогу поставив був Молотов на Берлінській конференції в січні 1954 року, і „коаліційний" уряд мав би, за проєктом Молотова, підготовити „вільні вибори". Як тепер Москва уявляє собі ті „демократичні" вибори і під чиїм наглядом, Норден не вияснив, однак він таврував лише Паризький договір і його прихильників, підкреслюючи, як це робить Москва, що включення Західньої Німеччини в тісний союз з Заходом означає у практиці зліквідування можливостей об'єднання Німеччини.

Генерал Франко приготовляє собі наступника

Мадрид. — У висліді угоди поміж претендентом на еспанський престол, Дон Хуаном, що є сином останнього еспанського короля Альфонса XIII, і генералом Франком, прибув до Мадриду син Дон Хуана, Хуан Карльос. Він має тепер 16 років, скінчив середню школу і буде вчитися далі у військовій академії. Монархісти урочисто привітали його, а один із еспанських аристократів віддав до його послуг свій палац. Як пишуть часописи, Хуан Карльос робить враження скромного юнака. Він добре говорить 5-ма мовами: крім еспанської — англійською, французькою, португальською і італійською.

АМЕРИКА ПРИГОТОВЛЯЄТЬСЯ ДО ОБОРОНИ ФОРМОЗИ

ДЕРЖАВНИЙ СЕКРЕТАР ДОЛЛЕС І ШЕФ ОБ'ЄДНАНИХ ШТАБІВ АДМІРАЛ РАДФОРД ВІДБУЛИ КОНФЕРЕНЦІЮ З ПРЕДСТАВНИКАМИ ОБОХ АМЕРИКАНСЬКИХ ПАРТІЙ. — СПОДІВАЮТЬСЯ ЗВЕРНЕННЯ ПРЕЗИДЕНТА ДО НАРОДУ В НАЙБЛИЖЧОМУ ТИЖНІ

Вашингтон. — Державний секретар Дж. Ф. Доллес відбув в четвер 20 січня довгу тайну нараду з представниками републіканської і демократичної партій у справі теперішньої воєнної акції комуністичного Китаю проти островів, які підлягають національ-китайській адміністрації. У цій нараді взяв участь також шеф об'єднаних американських штабів, адмірал Радфорд. Безпосередньо після тієї наради державний секретар взяв участь в тайній конференції Державної Ради Безпеки під проводом президента Айзенгавера, де предметом обмірковування була також ситуація на Далекому Сході. Про хід тих нарад не подано ніяких ближчих відомостей і всі партійні лідери, що брали участь у двопартійній конференції в державному департаменті, відмовились щонебудь сказати. Сенатор Волтер Джордж, демократ із стейту Джорджія, теперішній голова сенатської комісії для закордонних зв'язків, висловив вдоволення з поведінки уряду, який в справі евентуальної оборони Формози нараджується з обома партіями, і заявив, що коли президент прийме рішення згідно з вимогами моменту і звернеться в цій справі до Конгресу, то він може рахувати на підтримку збоку обох партій.

Остаточне рішення президента в цій справі залежатиме від двох обставин — повідомляє вашингтонський кореспондент „Ню Йорк Таймс-у" Вільям Вайт: чи теперішня комуно - китайська акція буде продовжуватись і посилюватись в найближчих днях і чи військові чинники дійдуть до переконання, що та комуно - китайська акція є частиною пляну напасти також на сам острів Формозу і Піскадорські острови, що їх ЗДА зобов'язались боронити згідно з формальним договором з національно - китайським урядом на Формозі. Вправді президент міг би прийняти відповідне рішення самостійно і, як начальний вожд американських збройних сил, видати відповідний приказ сьомій фльоті, проте президент Айзенгавер вже давно заявив, що перед кожною американською акцією поза континентом Америки він звернеться спершу до Конгресу. Також у згаданому американсько - китайському договорі говориться про американську допомогу „згідно з конституційними вимогами", отже з натяком на конечність згоди від Конгресу. Якщо комуно-китайські атаки на прибережні острови, що підлягають урядові Чіянг Кай-шека, продовжувались би, то існує проєкт евакуювати з деяких тих островів національ-китайські війська й населення, вважаючи їх оборону недоцільною. Зате загроження Піскадорським островам і самій Формозі викликало б безпосередню поміч американської фльоти й летунства національно-китайським збройним силам. Сподіваються, що з початком найближчого тижня президент проголосить в цій справі звернення до нації, зголосивши водночас формальний внесок в Конгресі.

Національ-китайці огірчені на Америку

Тайпег. — Чіянг Кай-шек і його прибічні кола дуже огірчені становищем президента Айзенгавера й державного секретаря Доллеса у відношенні до комуністичного наступу на Ікіянг й суміжні острови. Комуністи рішили загарбати один по одному наші острови, а американська Сьома фльота спокійно цьому придивляється, — пише національ-китайська преса. Військові національ-китайські кола здають собі справу з того, що вони самі, без американської допомоги, не всилі оборонитись. Водночас національ-китайська пресова агенція оприлюднила напівофіціяльне становище Чіянг Кай-шека — проти ідеї „перемир'я" у Формозькій протоці. Національ-китайський міністер закордонних справ Єг, який перебуває в ЗДА у зв'язку з ще не ратифікованим у сенаті американсько-китайським договором, з'явився до державного секретаря Доллеса на 20-хвилинну розмову. Виходячи від нього, він заявив пресовим представникам, що від'їздить до Формози.

Японія пропонує допомогу в боротьбі проти комуністів

Токіо. — Японський міністер закордонних справ, складаючи представникам крайової і закордонної преси принципову заяву про японську закордонну політику, підкреслив, що потенціял великої японської промисловости може сполучитися з економічним потенціялом вільних країн для спільного поборювання небезпеки комунізму. „Головною ціллю нашої закордонної політики — сказав Шіґемітсу — є піддержати заходи щодо миру й поступу в Східній Азії і таким чином спричиниться до зростання загального добробуту людства. У змаганні до цього Японія мусить, очевидно, підтримувати вільні держави світу, в першу чергу З'єдинені Держави й Англію". Шіґемітсу признав, що гасло „мир через силу" є єдиним реальним гаслом.

В АМЕРИЦІ

● **Кубинський кабінет** міністрів поставив комуністичну партію на Кубі поза законом.

● **Сенатор Вільям Новленд** заявив, що вже „в недалекому майбутньому" мусить прийти до того, що ЗДА і всі вільні народи світу виступлять проти агресії комуністів в Азії. Новленд осуджував доктрину так званого „мирного співіснування" з комуністами, і заявив, що у війні в Кореї ЗДА не діяли так, як треба.

● **Статистичне бюро** повідомляє, що в цьому шкільному році в ЗДА вписалося до всіх родів шкіл 36 мільйонів учнів. До народних шкіл вписалося 24,400,000 учнів; до середніх шкіл — 7,700,000, до дитячих садків — 1,500,000, а до університетів і каледжів — 2,400,000. Число учнів в приватних школах від 1948 року збільшилося на 49 відсотків, а в публічних тільки — на 20 відсотків.

● **Секретар оборони** Чарлз Е. Вильсон видав наказ прийняти на працю негритянку Енні Лі Мос в армійську установу, але не в Пентаґоні, де вона працювала до того часу, коли сенатор Мек Карті оскаржив її в комунізмі. Слідство виявило, що вона не була членом комуністичної партії.

● **Джордж С. Текстор** 1916 року вступив на працю до банку в Ню Йорку як хлопець до посилок, а тепер його вибрано директором цього банку. Крім цього він є директором багатьох інших корпорацій. Цей банк заробив у минулому році — 2,834,183 доляри.

● **В Брукліні** невисліджені злочинці вбили 46-річного організатора портових вантажників, які належать до Міжнародної Спілки Вантажників. Між ворожими групами портових вантажників в Ню Йорку протягом двох тижнів панував мир.

В СВІТІ

● **Великі сніги і шторм** на Атлантику спричинили раптове піднесення рівня води в усіх ріках Франції. Перервано комунікацію на різних залізничних лініях. Сена погрожує Парижеві, а його передмістя вже потерпіли від повені доплинів цієї ріки.

● **19-літню Моніку Ґард,** модельку в одному з паризьких сальонів моди вибрано „королевою працюючих дівчат" на 1955 рік. Перед нею — пишуть часописи — відкриваються можливості або зробити фільмову кар'єру, або вийти заміж.

● **Совєтські готелі** удостоїлися окремої статті в „Правді". Виявляється, що в найбільшому готелі совєтської столиці, „Москва", гість, що хоче написати листа, не може знайти чорнила; не може він також дати почистити черевиків або випрати білизни. В більшості готелів нема портьєрів, що давали б інформації, нема фризієрень та ресторанів. Тільки в „Совєтському готелі" гість має сякі-такі вигоди.

● **На Формозі** розстріляно генерала Пао Чі-хуанґа, генерального суддю національ-китайської армії, — за те, що брав хабарі і зловживав своєю владою.

● **Індія висилає до СССР** делеґацію фахівців, які мають запізнатися з совєтським сталевим промислом. Приїзд цієї делеґації стоїть у зв'язку з пропозицією Москви побудувати в Індії велику сталеварню з продукційністю на 1 мільйон тонн.

● **У Відні** закінчились наради прокомуністичного „Світового Конґресу Миру", який прийняв „мирову" резолюцію — проти атомової війни і озброєння Німеччини. Водночас совєтський делеґат Фадєєв хвалився, що СССР має величезні склади атомової зброї.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

РОКОВИНИ ПЕРЕДРІШЕННЯ

Сьогодні, 22-го січня, на ратушах цілого ряду американських міст, включно з такою світовою метрополією, як Ню Йорк, побіч зоряних американських прапорів, повівають і синьо-жовті українські. Губернатори кількох стейтів та посадники багатьох міст вислухали українські арґументи і проголосили 22-го січня Днем Української Незалежности, бо „подіям, які сталися 22-го січня 1918 і 1919 років, треба великою мірою завдячувати те, що український нарід не тільки не заломився під страшним тягарем комуно-московської неволі, але і в найбільш героїчний та подивугідний спосіб продовжує боротьбу за здійснення тих ідеалів, що їх символізують дати 22-го січня" — стверджує у своїй проклямації губернатор стейту Ню Джерзі. „Упадок Української Народної Республіки не захитав того духа, який її створив; любов до волі живе в серцях Українського Народу і вдержує його в спротиві жорстокому пануванню комуністичної тиранії" — заявляє в своїй проклямації губернатор стейту Ню Йорку. Тому обидва губернатори проголошують 22-го січня Днем Української Незалежности і закликають усе населення своїх стейтів приєднатися до тих громадян, що є українського роду, у відповідному відзначенні цих роковин „в надії, що воля, мир і справедливість будуть знову привернені Українському Народові". Вони переконані, що згадка про ці роковини і святкування їх у вільній Америці стануть „надією і заохотою для тих сміливих хрестоносців, які борються проти комуністичної тиранії в Україні".

Так розуміють і оцінюють роковини 22-го січня найвищі стейтові і місцеві американські репрезентанти. Так їх великою мірою оцінює поінформований в українських справах американський загал. Так їх розуміє і оцінює в першу чергу весь український народ, кожний член Української Нації, без огляду на те, де, в яких обставинах і в якому стані він перебуває. Українці у вільному світі мають можливість проявити це зовнішніми святкуваннями і відзначеннями, а їхні брати в поневоленій Україні проявляють це кожного дня найбільш жертвенною і геройчною боротьбою проти тих, хто це українське передрішення з-перед 36 і 37-ми років заперечує. Українські каторжники у Воркуті, як це недавно повідомлено, гинуть сьогодні з тим самим „Ще не вмерла Україна" на устах, з яким умирали впродовж трьох з половиною десятків років герої під Крутами і Базаром, ішли на большевицький розстріл чи на польську шибеницю герої українського підпілля, кидали бомби чи сікли кулеметами німецьких та большевицьких наїзників повстанці геройчної УПА.

22-го січня — це роковини українського передрішення, яке було заперечене найлютішим у світі ворогом людської волі. Це передрішення було виявлене вільною волею українського народу і освячене ріками крови та гекатомбами жертв. Передрішена 37 і 36 років тому вільна, незалежна і воєдино злучена в самостійну, суверенну і соборну державу Українська Земля стала найвищою метою українця і кожної української акції. Здійснення цієї мети — перша передумова і перший етап в усіх інших можливих політичних плянуваннях і комбінаціях у ширшому, міжнародному маштабі. Цієї мети не можна ані перескочити, ані поминути. Всяке „непередрішення" може починатись тільки від здійснення цього основного передрішення українського народу. Тільки вільний суверенний український нарід у своїй вільній ні від кого незалежній, соборній і суверенній Українській Державі зможе в згоді і злагоді із своїми вільними сусідами та з усіми вільними націями світу, як рівний з рівними, обмірковувати й вирішувати всі „непередрішені" справи, за виїмком тої, яку він так підкреслено перерішив, себто свою незалежність, соборність і суверенність.

Усе це добре пригадати саме тепер, у роковини українського передрішення. Це треба пригадати, бо не перевелися ще „приватні кола", які під впливом єдинонеділимських імперіялістів, що запереченням українського передрішення передрішили прихід большевизму до влади, передрішили другу світову та більше „льокальних" воєн і готові передрішити загладу вільного світу і християнської цивілізації, стали формально на становищі „непередрішення" того, що так виразно і пророчисто передрішене. Ми глибоко переконані, що навіть таке коньюнктуральне і тактичне „непередрішення" не тільки не відповідає американським переконанням та інтересам, але виразно шкодить їм. Це переконання треба в гідній і достойній формі передати й не переконаним ще нашим співгромадянам. Відповідні святкування цих роковин дають на це добру нагоду.

МОСКВА ЧУЄ НЕБЕЗПЕКУ

З подивугідною швидкістю Москва зареагувала на опублікований 3-го січня кінцевий звіт комісії Керстена. В урядових „Ізвєстіях" з 7 січня появився перший відгук. Це є стаття, що має форму невдалої гуморески і названа „Керстен у похід зібрався". Гумореска називає комісію палати репрезентантів для дослідження комуністичної агресії підозрілою і пише, що ця комісія протягом травня-серпня минулого року „на чолі з своїм не менш підозрілим шефом об'їздила всю Західню Европу з метою вербування різноманітних людських покидьків — еміґрантів-злочинців, що повтікали із країн демократичного табору — в легіон шпигунів і диверсантів."

Така швидка реакція Москви вказує на те, що вона пильно слідкує за кожною політичною акцією на Заході, яка б'є по найслабшому її місці: національному спротивові неросійських народів. Коли комісія Керстена починала свою діяльність як Балтійський комітет, „Правда" відразу назвала її „ходячим цирком". Москва вбачає в діяльності цієї комісії практичне застосування „політики визволення". Свою політику „мирного співіскування" Москва якраз і нав'язує Заходові з метою не дати ходу цій політиці визволення навіть у мирних пропаґандивних формах. Покищо найповніше й найавторитетніше вияснення того, як Москва розуміє мирне співіснування, подано в партійному органі „Коммунист" (ч. 13, 1954) у статті А. Леонтьєва „Про мирне співіснування двох систем". Мирне співіснування, на думку Леонтьєва, неможливе через агресивну політику ЗДА, і на доказ цієї „агресивности" він наводить перший звіт комісії Керстена. Він пише: „В цьому звіті комісії, яку очолює відомий реакціонер Керстен, була „сногсшибательная" заява про те, що мирне співіснування мусить бути ясно потрактоване як комуністичний міт". За перешкоду до мирного співіснування Леонтьєв вважає „провокаційні рецепти американської зовнішньої політики, такі, як гасло „визволення" країн соціялістичного табору". Леонтьєв також нагадує про „пресловуту формулу Доллеса-Айзенгавера відносно „визволення" народно-демократичних країн", яка була сформульована в комюніке про вашингтонські наради Айзенгавера-Черчила.

Навіть проблематичні розмови про визволення поневолених Москвою народів примушують „колективне керівництво" в Кремлі так різко реаґувати. В цій політиці визволення вони вбачають для себе найбільшу і смертельну небезпеку.

Автором статті-гуморески в „Ізвєстіях" є М. Стуруа. Цей Стуруа, виступаючи 1923 року на 12-му з'їзді російської компартії, на якому гостро стояло національне питання, говорив таке: „Перед вами говорить рядовий робітник, токар по металу. Мені легше справитись з молотком, з різцем, з ременем, шестернею, ніж розбирати національне питання. Але я людина практики і скажу декілька слів. Для пролетаріяту, якщо ми залишаємося вірними комуністичному маніфестові К. Маркса, зовсім немає ніякої батьківщини, і в ньому не говориться: закріплюйтесь в національних рамцях і зробіть це як „отче наш". Але національне питання в процесі еволюції і революції випливає, і національне питання — це сильна зброя в руках буржуазії... І ось ми мусимо поставити нашу тактику так, щоб використати цю зброю і вирвати її від буржуазії... Ми йдемо на поступки. Поступки бувають інколи небезпечними. А йдучи на поступки у вирішенні національного питання, ми мусимо з особливою обережністю підійти до національного питання. Інколи буває так, що доводиться всилу необхідности, виходячи з тактичних міркувань, поступатись. Запам'ятаймо слова товариша Леніна, який наївним товаришам, коли вони запитали: „що таке комуністична мораль?" — відповів: „убивати, знищувати, каменя на камені не залишати, якщо це на користь революції, але в інших випадках гладити по голові, якщо це на користь революції. Ось як треба підходити до національного питання". („Стенографічний звіт 12-го з'їзду РКП(б), 17-25 квітня, 1923, сторінка 463).

Убивствами й винищенням поневолили російські комуністи інші народи, терором вони тримаються при владі. Сьогодні вони пропозиціями про мирне співіснування гладять західній світ по голові, щоб приспати його пильність. Комісія Керстена алярмує вільний світ про цю небезпеку, і тому Москва її так ненавидить.

(ЛЛ)

Юрій Таркович

„СЛАВА ІСУСУ ХРИСТУ" — В ВОРКУТІ

(Розмова з одним із мільйонів)

Світова, а зокрема українська преса недавно подала цікаву вістку: грек Алексіс Георгіядес, 68 років, який перебув 18 років на совєтському засланні, повернувся до Греції в грудні минулого року. Ваш кореспондент 12 січня мав нагоду відбути з ним особисту розмову під час його короткого перебування в одному великому західньо-німецькому місті, куди Георгіядес приїхав з Атен на запрошення представників міжнародної преси. Його доля і переживання настільки цікаві, що уважаю за потрібне хронологічно подати його життєпис, так, як він мені та іншим журналістам особисто передав і підтвердив відповідними особистими документами.

Георгіядес народився року 1887 в Керасунте, на узбережжі Чорного моря, в Туреччині. В 1909 році турки покликали греків в турецьку армію і він, щоб уникнути військової служби, втік до Росії, чи точніше до Грузії і замешкав в курортному місті Сочі. Там він і оженився з місцевою грекинею, купив ділянку землі і почав господарювати. Під час колективізації, в 30-их роках жив з дружиною й дітьми в Сочі. Орав і сіяв на своїй землі, брав участь в релігійному житті і іноді листувався з своїми братами, що жили в Греції, куди виїхали з Туреччини по першій світовій війні. Георгіядес політикою не займався, але, не зважаючи на це, в 1936 році НКВД схопило його просто під час праці в полі. В його хаті зробили обшук і знайшли „компромітуючі" матеріяли: листи від рідних братів з Греції, грецькі газети тощо. Посадили Богу духа винного грека в тюрму і вели слідство аж до 1937 року, коли засудили його на 7 років тюрми за „зв'язок із закордоном" і „пропаґанду проти колективізації".

Почалася довголітня, страшна одисея бідного Георгіядеса. Спочатку сидів він в тюрмі біля Краснодару, потім, в 1939 році, разом з понад 1.000 інших „заключонних", переважно кавказців і українців, відправили його в холодний Архангельськ, а опісля в ще холоднішу Воркуту. Там попав він у табір примусової праці Атак, де пробув аж до 1943 року. Тоді його семилітнє засудження мало скінчитися і Георгіядес не раз пригадував про це таборовому начальству. Але нічого не помагало, його таки не звільнили, бо... не було наказу „згори". Так він пробув у Воркуті аж до грудня 1946 року, тобто три роки понад реченець, на який був засуджений. Єдначе його й далі змушували ходити на таборові лекції, в яких увесь час говорилося про „дружбу народів" і про те, як „совєтський соціялістичний лад ублагороднює людину і підносить її на нечувану висоту". На цих лекціях ув'язненим раз-у-раз повторювано, що „для комуністичної партії немає вищого завдання, як повсякденно піклуватися найвищою цінністю — людиною".

Врешті по 10-ох роках тюрми і примусових робіт Георгіядесові ласкаво дозволено оселитися в районі Інда, на Далекій Півночі, як „вільнонайманому робітникові", але він без спеціяльного дозволу не мав права залишати призначене йому місце. В цьому районі було повно українців із Західньої України. На наш запит, як він довідався, що це українці із Західньої України, він відповів, що його зацікавив їх привіт: „Слава Ісусу Христу — Слава навіки Богу", і так він з ними заприятелював. Пізніше вдалося йому зв'язатись із грецьким посольством в Москві, яке його повідомило, що він, як грек, може дістати дозвіл на виїзд в Грецію, де жили його брати і аж п'ятеро дітей, яким пощастило дістатися із Кавказу в Грецію ще в 1940 році. (Його дружина в міжчасі померла з горя). На основі цього посвідчення грецького посольства, в 1948 році він приїхав у Москву за візою, але... совєтський уряд, що так невтомно піклується людиною і дбає про дружбу народів — не дав йому дозвіл на виїзд. Тоді він в розпуці звернувся до інших посольств, — італійського, англійського. Але і ці не могли йому допомогти. НКВД в Москві „порадило" йому якнайскорше покинути „рідну" столицю і якнайдалі від неї виїхати.

Не полагодивши нічого і злякавшися НКВД, Георгіядес поїхав у Сиктивкар, столицю автономної республіки Комі. І тут він зустрів багато українців. На Дерновському цегельному заводі на 600 робітників було понад 300 українців, і всі з одної Станиславівщини! Георгіядес з ними затоваришував, допомагав їм доброю порадою і за 6 років праці в переважно українському оточенні в такій мірі навчився нашої мови, що абсолютно все розуміє, і навіть знає спеціяльні галицькі звороти та вирази.

Під тиском грецького уряду, який про нього довідався від свого посольства в Москві, Георгіядеса врешті випустили і він у грудні 1954 року, тобто місяць тому, поїхав у Грецію, до своїх дітей. Так по 18-ти роках заслання, на 68-му році життя він вирвався з-під опіки кремлівської диктатури. Це — загальний опис його мартирології.

Георгіядес подає дуже цікаві деталі життя в таборах примусової праці. В районі Воркути, каже він, перебувало коло 500.000 каторжників, які рубали ліс, копали вугілля і будували залізничні шляхи. В самому таборі, де він працював, перебувало пересічно 2.600 засуджених, між ними багато українців з усіх земель України, і то навіть таких, що під час війни були в німецьких таборах воєннополонених, концентраційних таборах або таких, що добровільно репатріювалися „на родіну" в 1945 році. Щомісяця вмирало там від тяжкої праці і недоїдання коло 250-300 осіб. Коли по смерті Сталіна проголошено широко розреклямовану амнестію, з таборів примусової праці звільнювано переважно кримінальних злочинців. І кримінальники, опинившися на свободі, почали красти, грабувати й убивати, і багато з них знову опинилося в таборах, звідки так шумно їх були випустили. Далі Георгіядес заявив, що в таборах, хто тільки може, включно з начальством, систематично слухають передачі „Голосу Америки" і в останніх часах — „Радіо Визволення".

Умовини життя в Воркуті

Вже як „вільнонайманий робітник", Георгіядес мав нагоду розмовляти з людьми із різних концтаборів і порівняти їхні свідчення з життям у Воркуті. І всюди одна картина. Офіційно, усюди зобов'язує 8-годинний робітний день, але норми такі високі, що практично ніхто, навіть найсильніші, за 8 годин не можуть норми виконати. А від виконання норми залежить приділ харчів. Треба виробити 100%, щоб одержати повний денний приділ: 600 грамів хліба і два рази на день рідкої юшки. Це все. Якщо хтось норми не виконує, приділ хліба зменшується, людина слабне, і вже ніколи не може „догнати" норми. Це — певна смерть.

В'язні дістають і заробітну платню, від 7 до 12 рублів місячно. За це вони мають право купити собі місячно 2 пачки махорки по 1.80 рубля або принагідно хліба — по 4 рублі за кілограм.

„Вільнонаймані" каторжники на Півночі

Якщо хто має щастя бути звільненим із табору примусової праці — оповідає далі Георгіядес — то за ним визнається право т. зв. вільнонайманого робітника, але додому такого не відпускають, хоча він вже давно відбув реченець засуду. Такий нібито вільний робітник заробляє на Далекій Півночі і в Сибіру місячно коло 250-300 карбованців, але вже мусить сам оплачувати помешкання і харчі. Баракова кімната коштує приблизно 30-40 рублів, кіло кінського м'яса — 20, свинячого — 35, кіло картоплі — 1 рубль. Звичайний теплий жакет, „тілогрійку" можна купити за 550 рублів. Вільнонайманий робітник має право порушуватися в радіюсі тільки 5-ти кілометрів від призначеного йому місця мешкання. Кожних 5 днів мусить він являтися на реєстрацію до міліції.

Мій новий знайомий міг би цілими днями оповідати про свою 18 річну одисею — але на нього чекають ще інші журналісти, німці, французи, англійці, американці, швайцарці. Ми прощаємося, грек запрошує відвідати його сонячну Грецію. Обіцяю, але мої думки линуть в далеку Воркуту, де мабуть мільйони моїх земляків переживають те, про що якраз оповідав Георгіядес — один з мільйонів.

РОСІЙСЬКІ НЕПЕРЕДРІШЕНЦІ В „РАДІО ВИЗВОЛЕННЯ"

Татаро-бакширський відділ Радіо Визволення в Мюнхені надав, з нагоди роковин проголошення демократичної республіки Ідель-Уралу, передачу, присвячену пам'яті чільного діяча цієї республіки, Аязі Ісхакі. Керівник російського відділу в названій радіовисильні, Н. Полторацький, написав голові ради редакторів радіовисильні меморіял з протестом проти проголошування таких передач і з різними претенсіями від російської Редакції. Цей дуже цікавий документ, що припадково попав нам у руки, характеристичний для становища росіян, які співпрацюють з Американським Комітетом для визволення від большевизму; він яскраво розкриває, як то вони розуміють плятформу „непередрішенства" цього Комітету і як уявляють собі свою співпрацю з іншими східньо-европейськими народами в установах, покликаних Комітетом до життя.

Н. Полторацький дихає сіркою до всього неросійського. Його ненависть така стихійна і неприхована, що впадає в очі читачеві цього його меморіялу, як найістотніша риска. Національні революції, які вибухли в 1917 році після початку російської революції проти царату, це була, за твердженням п. Полторацького, тільки „громадянська війна в Росії". Він не визнає національно-політичного визвольного характеру цих революцій і взагалі визвольних рухів неросійських народів і, цинічно фальшуючи історію, підкреслює, що „це було відокремлення і незалежність від большевизму, а не від Росії". Про національні республіки, які тоді постали, він говорить з найбільшим презирством. Згадуючи про „виникли" — тут же додає і про „зникли" (національні республіки), в іншому місці називає їх „часто ефемерними". Про закордонні державні центри окупованих большевиками республік говорить тільки „в лапках", насмішливо, і так само насмішливо й легковажно говорить про „прихильників на радіовисильні" отих закордонних державних центрів.

Але найважливішою є теза Н. Полторацького про те, що взагалі згадування про національні республіки у зв'язку з роковинами їх проголошення, це — „порушення тієї непередрішенської політичної плятформи, яку за свого перебування на становищі голови Американського Комітету підписав і про незмінність якої не раз говорив адмірал Стівенс". З свого боку Н. Полторацький домагається, щоб російський відділ Радіо Визволення мав право вільно говорити про „єдність народів Росії". Мовляв, лише це буде „строго непередрішенський шлях, у своїй вірності якому Американський Комітет завжди запевняв і російську і американську громадськість".

Таке становище — прикметне величезній більшості російської еміґрації, яка разом із офіційною російсько-комуністичною історіософією вважає, що весь визвольний здвиг неросійських народів в рр. 1917-21 — це була „громадянська війна" в єдиній неподільній Росії, і велася вона на ґрунті невдоволення народних мас лише з соціяльних відносин, — іншими словами, це була, є й надалі буде внутрішня справа „Росії". Вони не визнають взагалі самостійницького національного характеру визвольних рухів на Сході Европи, вбачаючи в кожному такому русі не боротьбу за право народу на своє самостійне життя, а зрадницьке намагання „розчленувати Росію". Через те в них досі нема найменшого бажання діяти на протибольшевицькому фронті з іншими народами уярмленого Сходу Европи як рівні з рівними, — вони, у своїх очах все ще є „старшим братом", який може поплескувати по плечу „молодших братів" і в найкращому випадку давати їм, теж за большевицьким зразком, таку „демократичну федерацію", яка у практиці виглядала б точнісінько так само, як „самостійність" УССР, з „демократичною" сталінською конституцією.

Тому і їх участь в Радіо Визволення, як і в Інституті для вивчення історії та культури СССР, стоїть під кутом закріплювання ідеї „єдности Росії", при допомозі якраз отих установ. Очевидно, що кожне відхилення від цієї ідеї мусить дуже сильно дратувати пп. полторацьких. „Непередрішенська" плятформа в їх понятті — це делікатна форма для збереження та закріплення того російського імперіялізму, який привів до створення державного монструму в постаті „єдиної великої" Росії, де росіяни становлять меншість. В цьому своєму імперіялістичному гоні російські еміґранти є найпалкішими заслічниками комуністичних правителів з Кремлю, які вивели „Росію" на вершини слави й могутности, здійснивши давні мрії з днів Суворова про те, щоб „російські коні пили воду з Дунаю й Ельби". Для них боротьба проти большевизму не є боротьбою проти імперіялізму Москви без уваги на його колір, а боротьбою тільки за перемалювання його з одного кольору на другий. Очевидно, що Америці цікавий не колір імперіялізму, що штовхнув світ у перманентну кризу, а самий імперіялізм. І в цьому пункті — хоч як це прикро чути п. Полторацькому — не російські неділимці з месіяністичними мріями про панування над світом, а „розчленителі" тої державної потвори, що простяглася від Балтику по Тихий океан й від Білого по Чорне море, сходяться у спільних інтересах з американськими патріотами, що їх досі навчали фальшивої історії Сходу Европи російські вчителі, слідами яких іде також пан Полторацький.

Ясно, що співпрацювати з такими російськими „непередрішенцями" у спільних установах — річ надзвичайно трудна. А вже найтрудніше в такій установі, яка в своїй назві має слово „визволення".

Петро Кізко

НА ЦІЛИНУ

(Оповідання)

(2)

Громенки мовчали. Строгулін ту мовчанку сприйняв як приглушену нехіть. Але виходу нема. Коли партія і уряд сказали — мусить бути зроблено. Вся ж ця Строгулінова балачка — це лише форма. Аби сам Громенко сказав, що згоджується їхати, що він проти закону партії і влади не виступає. І це буде добровільним зголошенням до виїзду на цілинні землі і перелоги.

— Казали ж, що тільки молодь, — несміливо озвався Громенко, вирвавши з землі жмут трави й кинувши на спопеліле галуззя сосняку.

— Спочатку їхала молодь, а тепер їдуть сім'ї. Роботи багато, всім вистачить.

— Та воно що ж, — склала на грудях руки Громенчиха, — як їхати молодим, то вже й старим з ними.

— І то правда, — притакнув Громенко. — Що дітям, те й батькам, що батькам, те й дітям.

Строгулін повеселішав:

— Значить, згода, Павле Андрійовичу?

— Та згода, — відповів Громенко знехотя.

— То підпишіть ось тут...

Строгулін витяг з кишені ліхтарик, засвітив і простяг папір Громенкові. Громенко відшукав своє прізвище й незграбними каракулями розписався. Строгулінів ліхтарик погас і Громенкове прізвище на списку „добровольців" зникло в темені, як у пропасті. Громенкові на якусь мить здалося, що слідом за його підписом полетів у пропасть і сам він, разом із дружиною та дітьми. Але виходу не було. Як не цим, то тим боком, а все одно виженуть.

Строгулін попрощався й пішов, а Громенко з дружиною все ще сиділи біля перевернeного триніжка й спопелілого вогнища, ніби на цьому місці щойно був хто похований. А хто його зна? Може й поховано кого? Хіба мало жертв прийняла оця страдна, віками від ворогів топтана й плюндрована українська земля?

— Ходімо, Тетяно, до хати! — сказав Громенко до жінки, підводячись із землі. — Будемо лагодитись до виїзду. Та триніжка б не забути. Хоч риби там, мабуть, і не буде, то бодай траву варитимемо... Ех Строгулін, Строгулін! Якби оце не таке положення, ми б тобі показали, як радянську державу будувати! — сказав сухо й гостро Громенко, ступаючи на поріг хати. Потім гукнув до жінки:

— Позачиняй віконниці, бо дощ уночі буде! Бачиш, як місяць хмари облягли!

II

Уночі пішов дощ. Десь далеко била громовиця, мов гупали гармати. Громенко спав, як убитий, а Громенчиха не могла замкнути очей. Усе прислухалася до гуркоту грози та шелестіння за вікнами дощу. Хоч війна закінчилася давно, їй чомусь здавалося, що вона все ще йде і несе їй і її дітям нову тривогу, нові клопоти. Не мали нещастя виряджати Степанка на війну (йому ж тоді всього дев'ятий був), так тепер на цілину. Бог його зна, в які краї доведеться виїжджати всім разом. Роками носила й плекала в грудях Громенчиха надію — підростуть діти, скінчать десятирічку, підуть у вищу науку, стануть освіченими людьми, будуть заробляти гроші, то й батькові та матері допомагатимуть, старість легшою буде. А тепер що? Порпатимуться в чужій землі, спочинку не знатимуть. Та, хто його зна, чи й батька та матір бачитимуть? Заберуть їх на які курси, повезуть на іншу яку роботу, а нас — на іншу, чи наїздишся один до одного на побачення?

У віконниці сипнуло дощем, ніби пальцями хто заторохтів. Громовиця била вже над хатою. Громенчисі стало страшно. Степана й Ониськи не було ще з зборів і вона боялася, аби їх громовиця не застала в дорозі. Хотіла була збудити чоловіка, а тоді сама тихо встала, засвітила гасову лямпу і підійшла до вікна, прислухалась.

У вікно застукав Степан: „Відчиніть!"

Громенчиха жахнулась, як побачила сина й дочку на порозі.

— Та ж на вас і рубця нема сухого, Господи! Чи не могли де перестояти, поки дощ ущухне? Що ж я вам перемінитися дам, коли все брудне, невипране лежить.

— Нічого, мамо, треба загартовуватись на цілину, — відповів Степан не то серйозно, не то жартуючи.

Ониська була сумна.

— Завтра ввечорі на концерті не буде в чому виступати, як не попрати ранком.

— Та коли ж його прати за роботою? Скидайте з себе та надіньте покищо хоч брудне. Я ось повикручую та порозвішую в хаті — хай сохне!

За тими клопотами Громенчиха не мала часу спитати, що ж там на комсомольських зборах було і що за концерт завтра буде. Це вона запитала щойно тоді, коли Степан і Ониська переодяглися, а вона повикручувала їхнє шмаття й порозвішувала в кухні.

— Казали, — відповів Степан, — що завтра сільські збори будуть. Усі на них повинні бути. А після зборів буде хор співати. Я й Ониська теж співатимемо.

— А що ж на тих зборах? запитала мати.

— Треба буде їхати в Казахстан. Казали, щоб ініціятиву взяли в свої руки комсомольці. Мені доручено виступати.

Громенчиха сиділа біля столу, над блимаючою лямпою, переборюючи сон.

— Нащо ж тобі виступати, Степане? Щоб на тебе всі люди пальцем тикали та на нас із батьком косими очима дивились? Навіщо воно тобі, скажи? Хіба нема кому за тебе казати?

— І інші казатимуть, мамо. Все, що скаже партія і уряд, мусимо робити.

Ониська раптом заплакала. Степан здивовано підвів брови.

— Чого, дурна, плачеш? Не сама ж їдеш.

Мати поклала долоню на Онисьчину голову.

— Не плач, доню.

Ониська підвела голову, подивилася великими синіми очима на матір і брата, а тоді ще дужче залилася слізьми.

— Я з самого малку мріяла про науку. О, як я хотіла вчитися, мамо! Я хотіла бути учителькою, вчити дітей... А що я робитиму в Казахстані?

Мати безпорадно подивилась на сина.

— А чи не можна, Степане, так, щоб не їхати?

В старих очах матері загорілась іскорка дитячої віри.

Степан пересмикнув кутиками уст.

В РОКОВИНИ ІСТОРИЧНИХ АКТІВ

СЛОВО УКРАЇНСЬКОГО КОНҐРЕСОВОГО КОМІТЕТУ АМЕРИКИ

Українці в З'єдинених Державах Америки!

Врочистими Святкуваннями — Маніфестаціями відзначуємо Роковини історичного вияву волі українського народу:

Роковини Віднови Незалежности й Проголошення Соборности Українських Земель в Одній Державі Українського Народу — Українській Народній Республіці.

Вже в минулих роках — у цьому ж році особливо — ці наші Святкування стали не тільки нашими, українськими святкуваннями, але й Святом Америки.

Засідання обох Палат Конґресу З'єдинених Держав Америки у Вашинґтоні — Палати Репрезентантів і Сенату — напередодні Роковин **22. Січня**, були відкриті врочисто молитвами за визволення українського народу, що їх — вперше в історії цієї країни — виголосили Високі Достойники Українських Церков, Православної й Католицької.

Постановою Палати Репрезентантів З'єдинених Держав Америки у Вашинґтоні видано цими днями державним накладом офіційні, історичної ваги, документальні публікації про Україну й боротьбу українського народу.

Губернатори Стейтів, Мейори Міст, проголосили — окремими офіційними і врочистими Деклараціями — Українські Дні в Стейтах і Містах.

На офіційних будівлях урядів губернаторів стейтів, на щоглах домів міських правлінь повівають у цей наш, український Роковинний День, побіч американських державних прапорів і українські національні прапори.

Символічне, глибоко вимовне поєднання стремлінь двох країн до Волі й Незалежности.

Символічне маніфестування спільного Духа Волі й Незалежности в традиції двох країн.

Але й символічне потвердження визнання Державности й Незалежности Вільної України.

Ці молитви в Конґресі З'єдинених Держав Америки за визволення українського народу, ці офіційні публікації, ці декларації губернаторів стейтів, мейорів міст, ці Українські Національні Прапори, що вільно й гордо повівають на цій Вільній Землі у цей наш Роковинний День — дають характер і зміст нашим цьогорічним святкуванням.

Вони, наче віщуни майбутнього Дня Незалежности й Соборности на Вільній Українській Землі, заповідають, що в той Великий День, коли в Столиці Вільної України гордо й переможно маятимуть наші національні прапори, побіч них будуть пишатися й зоряно-барвисті прапори Країни, що в найважчій добі України так урочисто вшановує День Української Незалежности.

Віримо, що так станеться!

З цією вірою вітаємо Вас, Українці в З'єдинених Державах Америки, в Роковини Історичних Актів!

Український Конґресовий Комітет Америки.

Ню Йорк, 22. січня 1955 року.

АМЕРИКА ОЧИМА УКРАЇНКИ

Поява українською мовою книжки про Америку належить до небуденних рідкостей. Такою рідкістю треба вважати збірку нарисів Докії Гуменної п. з. „Багато неба", що вийшла минулого року старанням Об'єднання Українських Письменників „Слово" в Ню Йорку. Цій книжці належиться збоку преси дещо більша згадка, ніж звичайна літературна рецензія хоч би тому, що це перший твір, написаний в Америці на суто американські теми з справжнім письменницьким розмахом. Попередні спроби, починаючи від відомої появи „Образків з Америки" Юліяна Чупки (псевдонім Бузько) в 1896 р. позначилися змаганням прикрасити дійсність фантастичними видумками, або викривити її пересадними гумористичними додатками. Нариси Докії Гуменної основані на дійсності, яку вона упродовж недовгого свого побуту могла спостерігати, без зайвих особистих негодувань і без ідеалізування стану чи події, і саме тому цей твір треба вважати правдивим вислідом обсервацій, з якими можна годитися або не годитися, одначе треба вважати їх за такі, що віддзеркалюють не тільки її талант, але й щирість.

Якщо брати до уваги американське гасло „пізнай наперед Америку", то для українців в Америці це дуже цінна книжка, бо дає різнородні інформації, яких мало хто може набути. Крім того свобода, з якою авторка пише свої нариси, заохочує до такої ж свободи писати про її книжку.

Вже в першому розділі сміливо твердить авторка: „Але ж я в Америці! Тут усякий робить, що тільки хоче. Дивацтва тут нікого не дивують, і ніхто нікого ні защо не судить, тільки за злочини. От захочу, накину відро на голову й піду вулицею — ніхто мені й слова за це не скаже. І від тоді в усіх трудних випадках я керуюся цим спасенним мірилом".

І справді авторка так зробила. Розуміючи, що її талант потребує нових вражень і спостережень, вона, закупивши за перші фізичною працею зароблені гроші, писальну машинку, разом з молодою приятелькою Оксаною пускається на прогулянку по Америці, списуючи по дорозі те, що їй пощастилося побачити, почути, довідатися або спостерегти.

Так постала збірка „Багато неба", що охоплює 22 самостійні нариси, видруковані на 234 сторінках. Хто хоч би тільки поверховно зазнайомлений з американським та українським життям цієї країни, не може відкласти на бік цієї книжки, не прочитавши її одним духом до самого кінця, не зважаючи на те, що в ній поміщені й епізоди, які можна б викинути або скоротити. Книжка не дає повного образу ні самої Америки, ні української спільноти, бо це неможливе. Одначе те, що дає, становить її тривку вартість. Там найдете характеристичні моменти історії Америки, на які мало хто звертає увагу. Громадське українське життя тільки тут і там згадується, але воно так представлене, що, не закриваючи недомагань, вказує на талант українських іміґрантів пристосуватися до відносин і творити щось таке, чого, може, інші не змогли б. Особливо осяги „нових американців" українського роду дають цінний матеріял до думок про гарне майбутнє.

Заголовок книжки „Багато неба" треба завдячувати відвідинам авторки міста Вашинґтону, про яке вона пише: „Коли б мене спитали, яке місто найкраще в Америці, я б відповіла: „Вашингтон" — Чому? А тому, що в ньому почуваю себе як у Києві... От на південній стороні день і ніч стоїть почесна варта біля Могили Невідомого Вояка... Останки цього вояка після першої світової війни перевезені з Франції. І тут пахне кругом сіно. Навколо розлягаються краєвиди, дуже багато неба. Відпочинок душі..."

Деякі заголовки самі вказують на міста або околиці, які авторка відвідала, як ось: „Орчард Біч" — „одне з улюблених місць відпочинку для нюйоркців. „Міжнародний форум" — це скляний прямокутник 39-поверхового будинку Об'єднаних Націй, „поставлений всторч у небо, свою позірною простотою присмаковує вигадливу химерність навколишнього й унутрішнього устаткування". — В нарисі: „Як у славному місті Дітройті", читаємо, що „Ню Йорк росте вгору, а Дітройт у ширину", а „могутні фабрики із своїми запаморочливими конструкціями газовень, електрівень, цистерн і трансформаторів, із своїми залізницями, колись побудованими — на полі — тепер опинилися в самому місті". На тлі руху цього промислового осередку авторка відкриває рубець українського життя, притаманний зрештою майже всім українським середовищам.

Згадуючи про одну родину, що її пізнала в Дітройті, Гуменна пише, що „ця родина ще дуже давня фортеця культурно - просвітньої праці, яка сягає тих часів, коли про українців ніхто не чув, а знали тільки „рутенців". Велика співоча сім'я, багато братів і сестер, співали спочатку для хатнього вжитку, а потім пробували щось поставити на сцені. Успіх, широке зацікавлення... Рутенці бігали на ці вистави, щоб почути своє рідне; бігли й „поляки" й „австріяки" й „мадяри" — та й не знати коли й як почали звати себе українцями".

Такими замітками й спостереженнями переповнені майже всі нариси, які охоплюють такі міста, як Шикаґо, Бофало, Клівленд, Питсбурґ, Ст. Пол-Міннеаполіс, або й цілі стейти. Далі йдуть описи каньйонів у стейтах Каліфорнії, Арізони й ін., а подорож по південно - західних стейтах дає нагоду авторці відвідати індіянський резерват племени „чіроків", про долю яких висловлюється вона наче про долю свого рідного народу. „Схвильована „відкриттям" народу чірокі я довго не могла отямитися і видала наказ ще раз вернутися до них — колись приїхати на їх осінні свята".

Отака то Америка Докії Гуменної, про яку вона пише. „Отак сиділа я на ґаночку й мені або ввижалися всілякі картини з кримінальної хроніки, або ті національні парки, що їх бачила. 28 національних парків і 138 національних монументів, а я бачила так мало...

І так шкода, що вже кінець дорозі, — а скільки ще не побачила і скільки лише миґцем пролетіло!"

С. Демидчук

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Бетлегем, Па.

70-ліття Українського Жіночого РУХУ.

Бо нас усіх єднає
Союз Українок!

Згідно з цим кличем, невеликий гурток українського жіноцтва в Бетлегемі, об'єднаний у Відділі 50-ім Союзу Українок, улаштував в неділю 26. 12. 1954 незвичайно симпатичну імпрезу „Свято 70-ліття Українського Жіночого Руху".

Свято почалося Панахидою за спокій душ померлих та по тюрмах і засланнях закатованих учасниць Українського Жіночого Руху, яку відправив, після Вечірні, місцевий парох укр.-кат. церкви, Всч. о. Євген Дегельський.

О год. 7-мій веч. відбулася в церковній залі Академія з незвичайно дбайливо підготованою програмою. На тлі гарно удекорованої, портретом Наталі Кобринської, килимом, вишивками та синьо - жовтими прапорами сцени, свято відкрила голова місцевого Відділу СУА п. Олена Маруненко, привітала приявних на залі місцевих та прибувших з Филаделфії і Аллентавну громадян, в коротких словах підкреслила значення Жіночого Руху у змаганнях українського народу до волі, при чому згадала померлих учасниць жіночого руху і просила приявних віддати їм пошану вставанням з місць і однохвилинною мовчанкою.

Після відкриття, місцевий жіночий хор Союзу Українок відспівав гимн Союзу Українок, який підготовила панна Марійка Михайлів. Хор невеличкий, але своїми чистими та милозвучними голосами, бездоганним виконанням, що було вислідом солідної підготовки, а також своєю появою у гарно вишитих блюзочках, викликав дуже гарне та симпатичне враження.

Слідуючою точкою програми був реферат, виголошений культурно - освітньою референткою Відділу п. Анною Гарас про історію Укр. Жіночого Руху та про значення участи укр. організованого жіноцтва у змаганнях укр. народу до волі, при чому референтка відповідно насвітлила діяльність усіх передових постатей Укр. Жін. Руху на протязі 70-ти літ.

Дуже милою несподіванкою був виступ відомої українському громадянству артистки укр театрів у рідному краю п. Клявдії Кемпе - Гош, що з питомим її мистецтвом продеклямувала поему Лесі Українки „В'язень". В очах слухачів появилися сльози, що разом з довго невгаваючими оплесками, були для п. Кемпе - Гош заслуженою нагородою.

Після короткої перерви відбулася інсценізація п. Ірини Лаврівської п. заг. „Монтаж на Свято Жінки", яку підготовив б. артист укр. театрів в рідному краю п. Амврозій Маруненко. В інсценізації брали участь: Пп. Марія Корчева — ведуча, Мирослава Чубата — мати, Анна Гарас, Богданна Михайлів і Марійка Михайлів — дочки, Олена Маруненко, Христя Віланич і Надя Цегельська — хор. Інсценізація поставлена з великим мистецтвом, своєю поваго́ю та актуальністю хвилі залишила незатерте враження на приявних.

Відспіванням Українського Національного Гимну усіми приявними закінчено свято.

Під час перерви переведено на залі збірку, яка у висліді дала суму $26. Цими грішми покрито видатки на улаштування свята т. зн. заплачено Церковному Комітетові за залю $10, покрито кошти висилки Різдвяної збірки в харчах і одязі для залишенців в Австрії і Німеччині.

В загальному піддаючи під оцінку виведення поодиноких точок програми треба підкреслити, що імпреза була більше чим вдатною, що в невеликому гуртку жінок об'єднаних в Союзі Українок в Бетлегемі ведеться солідна праця. Та праця має тим більшу вартість, коли взяти під увагу, що вона стрічається з усякими перешкодами зі сторони невідповідальних осіб. Одинокий Відділ Українського Конґресового Комітету згл. його провід співпрацює з Союзом Українок і був помічним в технічному переведенні Свята.

В. Ч.

Филаделфія, Па.

Здоровий громадський почин.

Чотири роки том 12-й Відділ ОДВУ у Филаделфії, щоб допомогти новоприбулим при опануванні англійської мови, заініціював курси англійської мови для громадянства Филаделфії. Цю ідею піддержав впершу чергу інж. І. Харамбура, бо як голова Відділу зголосився перший на вчителя мови, та Український Клюб при 847 Френклін, що безкоштовно відступив для цієї школи два рази на тиждень залі свойого клюбу. Спочатку вчили ще п-ні Білий і п. Яремко, що одначе із-за браку часу, мусіли відійти, так, що цілий тягар цієї школи із двома курсами, вищим і нижчим, уже через чотири роки спочиває на плечах інж. Харамбури. Що року кінчає школу біля 50 учнів, між якими зустрічається нерідко сімдесятлітніх меценасів, фахових інженерів, та звичайних робітників. Багато з цих учнів уже стали громадянами Америки. Звичайно, такі закінчення школи відмічалось спільними зустрічами. Цього ж саме року ця школа започаткувала нову форму свойого вияву назовні, а це ширення української культури серед американців. Запрошення П. Пендельта із Інтернаціонального Інституту взяти участь своєю точкою при влаштуванні Свят-Вечора прийняла школа ініціятивною працею. По обраді постановили, що найкраще буде показати Різдво в Україні. За ініціятивою відомої артистки п-ні Степової Карпяк, що також є учасницею цього курсу, запрошено п. артиста Вол. Мельника, щоб він зробив тексти та підготовив виступ.

Дня 18-го грудня 1954 року, при виповненій залі американською публікою, підніметься куртина і ваше серце голубить українська світлиця, прибрана образами св. Володимира, св. Ольги, та іконою Богоматері в розкішних ручниках. В хаті мати, п. П. Боднар, порається біля вечері, а за хвилину з'являється доня, п. Параска Зітанюк, „гуцулка зі Жабя", та сповіщає, що вже зійшла перша зірка. Мати очікує на батька. Батько, п. В. Лебедь, входить з дідухом та сіном і складає побажання, та рівночасно ставить дідуха під іконою, а сіно на столі. Дочка, що сама вишиває, приносить прекрасну шиту скатерть та ставить на столі. Опісля, поклавши все до вечері, від колача почавши, а на борщі та на варениках кінчаючи, стали всі перед іконою, а батько проказав голосно молитву.

Вечера починається ломанням просфори, а кінчається сушом. По вечері уходять колядники і співають „Бог Предвічний", та на закінчення, „Нова радість стала". По вечері доня вибігає на двір, щоб почути голоси, а зокрема звідкіля загавкає уперше собака. Це віщує старостів. Батько збирає останки страв та несе їх худобі. Вкінці усі збираються до церкви.

Кожну появу чи кожний рух, чи символ, пояснював п. інж. Харамбура для глядачів англійською мовою.

Серед ряду інших національних груп і точок саме українська група чітко визначалась своєю якістю. Треба було тільки глянути, з яким подивом оглядали американці наше мистецтво, нашу гармонію улаштування дому, та зокрема глибоко релігійні основи нашої народної традиції. Виступи групи були перериванi та вигані довгими оплесками.

Цю саму річ мусіли повторити ще 20 грудня на тій же залі.

П. П.

ХРОНІКА УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ

В Німеччині

ВИБОРИ В УВУ В МЮНХЕНІ

Під час виборів в Українському Вільному Університеті на ректора перевибрано проф. Івана Мірчука, а на проректора проф. Юрія Студенського. Деканом філософічного факультету обрано проф. В. Державина, продеканом проф. Ю. Бойка, деканом правничого факультету — проф. В. Орелецького, продеканом — проф. О. Юрченка.

УКРАЇНЦІ В МЮНХЕНІ ВШАНОВУЮТЬ ПАМ'ЯТЬ ЮРІЯ ФЕДЬКОВИЧА

Об'єднання українців з Буковини, що перед кількома місяцями створилось у Мюнхені, влаштувало в Мюнхені святочні сходини для вшанування видатного українського поета, співця буковинського відродження, Юрія Федьковича, 120-ліття з дня смерти якого нещодавно минуло.

Вшанувати пам'ять славного поета Буковини зібралося численне українське громадянство, серед якого крім буковинців було також багато наддніпрянців, галичан, волинянків, холмщаків, так, що склад авдиторії був дійсно соборницький. Прийшли також німецькі гості, вигнанці з Буковини та Семигороду.

СВЯТО БАЗАРУ В РОЗЕНГАЙМІ

33-ту річницю героїчного подвигу 359 лицарів Базару українська громада в Розенгаймі відсвяткувала дуже урочисто. О 9 год. ранку в неділю 21 листопада в греко-католицькій церкві о. парох Степан Хрівський відправив панахиду за вічний спокій душ поляглих героїв. О 10 годині ранку в Українській Автокефальній Православній Церкві о. протоєрей Палладій Дубицький відправив також панахиду по поляглих героях. Під час панахид в обох церквах співали мішані хори. Користуючись тим, що панахида у православній церкві почалася на годину пізніше, ніж у греко-католицькій, багато українців-католиків після закінчення панахиди у своїй церкві прийшли до православної церкви і були присутні на панахиді і там разом з православними українцями молились за спокій душ героїв Базару.

● **У Франції справа озброєння Німеччини не викликає вже того масового зацікавлення і схвилювання, як раніше, бо на перший плян висунулась ведена урядом Мендес-Франса реформа податків. Податковці ведуть гарячу кампанію за зміну урядових заходів.**

Зі Спорту

З ОЛІМПІЙСЬКОГО КОМІТЕТУ

● Голова УСК, В. Бакад, реферував на З'їзді у Питсбурґу, Па., про працю УОК та підготову до Ігрищ.

● Заходом СТ „Тризуб" — Филаделфія, Па., створено відділ Олімпійського Комітету, завданням якого є придбання фондів для справного переведення Спортових Ігрищ та дбайливої підготови змагунів своєї округи до Ігрищ. Провід СТ „Тризуб" рішив на своєму засіданні 16 грудня зорганізувати Олімпійський Фінансовий Фонд, — звернутися до місцевих установ з проханням піддержати акцію Комітету — від кожного білету вступу на спортові імпрези призначити п'ять центів на Фонд.

● Пресовий референт УОК, Р. Дяковський, відбув поїздку до Торонта, Канада, де перевів розмови із представниками наших спортових та молодечих товариств, в справі організації УОК в Канаді.

● УОК звернувся до наших мистців з проханням виготовити мистецьку пам'яткову відзнаку з нагоди відбуття Спортових Ігрищ та проєкт грамоти.

● Спортовий реферат УОК звертає увагу Проводам наших товариств, що вже незабаром відбудуться льосування елімінаційних розгривок дружин. Проводи клюбів повинні подбати про своєчасне зголошення своїх ланок до розгривок, і вже тепер — про належну підготову своїх дружин до змагань. Зголошення по реченці не буде братися до уваги. Адреса УОК: 140 Друга Аве., Ню Йорк, Н. Й.

∴

УСК — **Ню Йорк**, згл. заініційований ним Комітет купна спортової площі, випустив уділи-шери в ціні 25 дол. Найближчими днями мають відбутися Збори уділовців.

„**Тризуб" — Филаделфія** плянує зорганізувати відбиванковий турнір у лютому.

Пласт — розплянovує відбути спортові розгривки у відбиванці, стук-пуку, шахах; весною плянується відбути біг навпростець (крос) та легкоатлетичні змагання.

СУМ — відбув нараду спортових провідників і розплянував спортову працю у своїх відділах. У найближчому часі мають відбутися змагання у відбиванці та стук-пуку. У квітні або травні відбудуться в Ню Йорку легкоатлетичні змагання для доросту та старших. СУМ видав матеріяли для навчання „Легкоатлетики", що мають дві цінні й інструктивні таблиці з рисунками бігів і метів. Поручаємо початкуючим.

ОДУМ, Н. П. — приступає до зорганізування футбольної дружини.

∴

Грудень — це місяць підсумків спортових осягів, що їх веде вся чільна світова спортова преса; у легкоатлетичних підсумках припадають українцям важні місця: 1-ше місце у світі в бігу на 5 км. займає В. Куць 13:51,2 (св. рек.), він же ж є і на 3-му місці у світі в бігу на 10 км. — 29:21,4, а Бассалаїв (Дніпропетр.) на 9-му місці з часом 29:45,4. На 1-му місці у світі, а 2-му в Европі в бігу 110 м. плітки є Буланчук; на 7-му місці у світі в бігу 3 км. з перешкодами є Марулін (Дніпропетр.) — 8:50,8; у стрибку жердкою Денисенко є на 1-му місці в Европі, (4.46), а Булатів і Князів (Київ) на 7-му місці (4.40). Дементіїв (Ростів) є 3-ім у світі у потрійному стрибку (15,63). Медик Н. Редькін із Харкова є на 5-му місці в меті молотом (59.99).

З жінок — славу у світі здобула Н. Откаленко, світовий мистець у бігу на 800 м.

ЧИТАЙТЕ „СВОБОДУ" КНИЖКА Й ЧАСОПИС — НАЙНЕОБХІДНІШІ РЕЧІ В ДОМІ КУЛЬТУРНОЇ РОДИНИ.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

БАЙОН, Н. ДЖ. — Б-во св. Юрія відділ 380 повідомляє всіх своїх членів, що **річні збори** відбудуться в суботу, 22-го січня 1955 р., о год. 9-ій веч., в залі У. Н. Дому при 35 West 19th St. Обов'язком кожного члена є прибути на збори, заслухати звітів членів управи, та вибрати управу на біжучий рік. — В. Мартинів, предс.; М. Дворський, кас.; М. Кормелюк, рек. секр.

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. ДЖ. — Тов. Український Клюб Поступовий, від 70, повідомляє місцевих і позамісцевих членів, що **Річні Збори** відбудуться у четвер, 27-го січня, о год. 7.30 вечорі, в УНДомі при Фліт вул. Кожний член обов'язаний прийти на ці збори, щоб вислухати звіту уряду за 1954 рік. Буде вибір нового уряду, як теж збірка вкладок за місяць січень. Довгуючі члени, якщо не вирівняють свого довгу на цих зборах будуть суспендовані. — П. Костик, предс.; І. Патуляк, кас.; В. Кушнір, секр.

Кожний свідомий українець та кожна свідома українка уважають своїм обов'язком стояти в рядах Українського Народного Союзу, щоб своїм членством збільшити кадри ідейних українських працівників.

ТАРЗАН, ч. 3398. Найвище передування

Серед цих фантастичних понад всяку сміливість мрій невдаха Герріґен забув про Тарзана і віддався настроєві диких гультяїв.

Рамбул заступник Ел Магмуда, звернувся до одного з помічників. — Принеси золото! сказав він. — Скрині з скарбами і золотом!

Невдаха насторожився. — Золото!, — гукнув він. — Я хочу золота! Очі Рамбула звузилися. Хитрий усміх заграв на його устах.